

Nokturno

*Prašne note z Bachom.
Odprem tišino,
zmotim jo s preplahom.*

Dušan
Ludvik

1.

V pesteh nevedne oči
s pastmi neznank,
onstran spoznanj, potisnjen v dvom,
na slepo češem runo ugank.

Čez nož speljana, se
odvija nit,
poznam osnovo, vem za vez,
a smisel mi ostaja skrit.

Je le vedočim dan?
Na njem pečat:
zlomiti ga, dojeti vzrok,
pretehtati še skrivno plat.

Z dobrim sprejeti zlo,
z življenjem smrt,
v prisojno stran razpeti up
kot prapor na najvišjo žrd.

2.

Na naslonjalu sanj
sloneča noč,
z okrvavljenimi lasmi
vpletena v zvezdnati obroč.

Na njem razmajan zvon,
pa ne doni,
prevpil ga je surov hropot
vsak dan sesirjenih laži.

Z zahrbtnostjo naphan,
z nevšečnostjo,
pustim, da v dobrem gloda zlo,
kot zver se grize z večnostjo.

Soudeležen – sem le
odbojni strel,
dovolj en sam nevešči gib
in s srcem bi srce zadel.

3.

Spuščena sta z verig
nered in red,
s srcem, pijanim kot od drog,
udarjajo vprašanja ob svet.

Kdorkoli veke odpre,
pogoltno svit,
premišlja drage bisere,
a govori cenen nakit.

Podajamo si niz
spoznavnih žog,
v igri med duhom in snovjo
ujeti v neprebojen krog.

V klešče nevednosti.
Le tanek rez
je med nebese in peklòm:
po sredi dvom in blodnje vmes.

4.

Skoz trmo strma pot
do trajnosti.
Kjer volje ni, je le stezaj
prek bolnih duš do skrajnosti.

Do skrajnih bolečin,
ko čut je hrom
in duh kot na gugalnici:
potiska v zrak in tlači k tlom.

Metalci ognja in
viharni krik:
premôčen blišč slepi oko,
uho gluši zostreni vik.

Pa vendar: kakšna noč!
Dan kot zlato!
Oči se ne nagledajo,
ne naposluša se uho.

5.

Kolikokrat sem čul
skrivnostni glas,
v orkanu je preglušil grom,
ujel srce v rešilni pas.

Kot bi se utrgal z zvezd,
zvoneč in zlat,
ključ in uglaševalec not
s plamenom pisanih kantat.

Moj sen? Moj up? Odmev
pradavnih muk?
Ki v skrajni legi onemi
in se prelije v nov zasuk.

Na drugi strani strun
zvok mrk in tuj.

Je žalost? Brezizhodnost? Smrt?
Obrni dan in ne sprašuj.

6.

S srcem ob mračne dni
zadevamo,
nismo vreščeči rog fanfar,
z ljubeznijo odmevamo.

Nekje na dnu, morda
v kotišču zmot,
še včasih votlo zahršči,
kot bi usipal ajdo v grot.

Pa je le iz daljav
zaneslo vrišč,
ničnost je prhnila skoz dim,
kot piš viharjev s pogorišč.

Kdaj že razpadel je
nevzhajan kvas!
V napevu je le utišan stok,
v pripevu suh, raztrgan glas.

7.

Skoz tanek porcelan
kitajskih vaz
vidim kot v megli sončni plaz,
z dotikom vzburkam snov in glas.

Luč sonca, lomljena
v spreminjast lok,
v zenicah boči mavrico
od pik dežja do barvnih prog.

Je, kar trpi v očeh
in zunaj nas,
le domišljajska notranjost,
v oblike presnovani jaz?

S srcem nevidno stvar
zaslutimo,
kar um zaznava, pa je res? –
vsaj zdi se, da svet čutimo.

8.

Sem hoje v krogu sit,
pričakovanj
brez upa, ki je počen vrč,
zataknjen na povesmo sanj.

Usodno se začne:
odtisi rok
na izboklini, žilje raz,
čez čas že pajčine razpok.

Na ploskev lega prah
kot tanek til,
zakriva vztrajno glodanje,
ko v jedru se razkrajaja il.

Naenkrat šopek solz
skoz lošč razsut –
oči prej niso videle,
kar vedel je notranji čut.

9.

In vendar nisem sam!
Ob rob srca
je čas zasidral barko sanj,
razpel na jambor kos neba.

Odprt je ocean
brezbrežnosti
in onstran podzavesti zbran
nadahnjen dim iz nežnosti.

Dim preden plane v kres,
les osmodi,

kaj črnih sonc, kaj slepih lun,
da čut kot sveča zagori.

Kolikor voščenic,
toliko tenj,
enakih med enakimi.
Spremeni red! Prireži stenj!

10.

Vsem dan je križev pot.
Skoz smrtni srh
silim telo in moč duha
(ko upirata se) v skrajni vrh.

Kot kriljajoči ptič,
v oči zadet:
v dejanjih mrak, v željäh siv up,
zaboden med nebo in svet.

Vesolje obriše se
ob moj obraz.
Se vame je sprožila smrt,
postaral mi besede čas?

Besede, zglájene
v jekleni jek,
da gluha ušesa se odpro
in pade somrak s slepih vek.

11.

Imamo oster sluh,
ne čujemo,
imamo bistro risje oko,
zlih sil ne razlikujemo.

Da vzletam, ko bežim,
hlini napuh,
v popotni torbi nosim smrt,
zavito v čas kot svržast kruh.

Spoznavam njen okus,
večno gorjup,
prisiljen se navajam nanj,
kjer ni rešitve, ni obljub.

Za buciko luči
je sto spoznav,
iz luči v mrak le kratek gib,
a mere še nihče ni dal.

12.

Z merilno vrstico
do cilja v svet.
Z grezilom sem zadel ob dno,
kjer temelj je v praznino vpet.

Rast golta slabšo rast.
In svet je lov.
Duh teče noč in dan skoz kri
kot ponikalnica skoz rov.

Ljubezen teče z njim.
Zajeta v vrč,
še z zadnjo kapljico sladi
v izžganih srcih pelin krč.

Pelin pa kar greni!
Posiljenih
zazidan krik. Uboj vrednot.
Gnusoba src maziljenih...

13.

Srebrn malik in zlat,
noge gnil il,
na njem kalil je strele čas,
nanašal puhlost v delte žil.

Modrasom prepuščen
zid razvalin,

nanj piše spet skrivnostni prst
svoj MENE TEKEL UFARSIN.

Temna povednost črk
kot krog vešal,
kdor brati zna, nabrusi čut,
postrga prah in gnoj s stopal.

Prerokba še velja!
Komu? Doklej?
Vsem! Zdaj! Naj kar molčim in svoj
svet kotalim kot skarabej?

14.

Rast utemeljil sem.
In žene kal.
Zarodno živ napihne moč,
da klije še v razpokah skal.

Buhti kot ploden vrt,
prerasel v sad,
črviv pod srcem, zunaj zdrav,
rodi, nastavlja puhlo lat.

Ustavljen je razvoj.
Sem pokopan,
in votli mesec z mrtvih dalj
srepi v upepeljeni dan.

Pomnik, zastrt s temo,
oznanja v čas,
kdo je razvalil temelje.
Odstri! – Lej, tvoj in moj obraz.

15.

Med žitom mak je kot
žareč pepel,
razpihan nad rešetkami.
Kak plamen – pa čeprav plevel.

Gorje pridrlo je
v lijak oči;
lahko zajemam do globin.
Kak sok – pa vendar črna kri.

Le kratka večnost je
do ničnosti.
V temo zgrmeti kot balvan!
Kak mrk obraz resničnosti.

Preudari, komur je
zaupan ključ.
Ko svod razpre akvamarin,
kak sij. – Svet je spet sama luč.

Pavle
Zidar

Pripovedni vonji

Leto za letom, točneje, v času najbolj žarnega poletja, ko se vonj sparjenih jelš felšasto vrača iz daljave, v katere se je dahnil, grem na Javornik in obiščem zadnjo materino sestro, Zoro – Zorico Gmajner ter bratranca Cirila, ki še ni mojih let. Grem na to pot, da ujamem tisti felšasti vonj svoje mladosti in da ob teti obudim spomin na mater, ki sem ji bil najslajša bolečina – rana ran.

Teta in bratranec živita na Zaštreki pod Jelenkamnom, odkar pomnim, pod goro, ki je v obrisu res nekakšna žival, sloka in v skoku, še dandanes, proti zeleno lobanjasti Golici. Nekoč je bila prosojno zelena, zdaj pa je že rdeči tiger.

Raul Šiškovič bi rekel: Gorenjska Nigerija.

Zadnji živi obroček rodu jih ima zdaj že čez osemdeset, a motili bi se, če bi mislili, da je to kalna pamet, krevljasta zver – ne. Teta Zorica je bila vedno neugonobljiva. Ko jo je stric Janez pijan naklestil po zobeh in so ji ti leteli, frčali iz čeljusti, jih je šla takoj pobrat in jih je lepo zarila nazaj v krvaveče luknje in vsi do zadnjega so se ji prijeli ter se ji zgledno utrdili.